

Hieronim Chojnacki

"Forma gotycka Gombrowicza",
Maria Janion, "Twórczość" nr 2
(1975) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 18/3 (57), 77

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) JANION Maria: Forma gotycka Gombrowicza. "Twórczość" 1975 nr 2 s.50-78.

Tematem studium są rozległe konteksty i problematyka zapomnianej powieści Witolda Gombrowicza "Opętani" (1939). Autorka dokonuje rozumiejącej rekonstrukcji dwóch ciągów myślowych, jakie - jej zdaniem - w atrakcyjnym i doniosłym splocie współtworzą i określają substancję powieściową utworu. Z jednej strony jest to głęboko przemyślana taktyka wobec powieści popularnej, której Gombrowicz wyznaczał bardzo poważne miejsce w swym rozbudowanym programie kulturalnym, z drugiej - zamiar odrodzenia powieściowej formy gotyckiej, romantycznego gotycyzmu po to, aby ułatwić rozwiązanie najtrudniejszych i najbardziej zaniedbanych problemów literatury polskiej.

BP/57/19

H.Ch.

(II) JANION Maria: Sobowtóry i dwoistości Gombrowicza. "Dialog" 1975 nr 2 s.128-135.

Autorka szkicu stara się dotrzeć do najgłębszych znaczeń tego, co w twórczości i filozofii Gombrowicza konkretyzuje się jako obsesja czy pożądanie sobowtóra. W problematyce rozdzielenia istoty ludzkiej, której doświadczenie stało się dla twórcy "Ferdydurke" źródłem rozległego eksperymentu i narzędziem zdobywania samoświadomości, ukryty jest - zdaniem autorki - klucz do otwarcia tajemnic pisarstwa Gombrowicza. Motyw ten zaważy w sposób zasadniczy na Gombrowiczowskim stosunku do człowieka, na filozofii Formy, na przewrotnej dialektyce stosunku pisarza do polskości i szlacheckości. Głównym problemem artystycznym i poznawczym autora "Opętanych" jest problem zawłaszczenia, a jego źródłem - szczególnie pojęte aktorstwo.

BP/57/20

H.Ch.